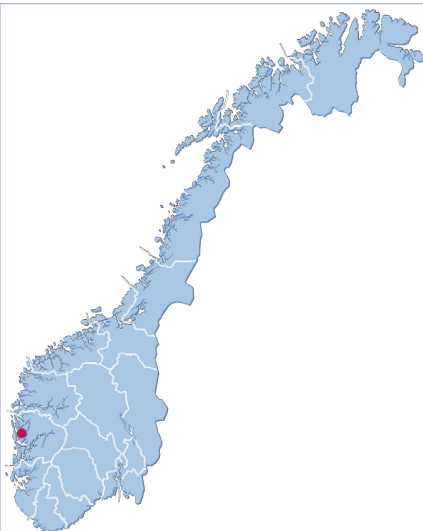
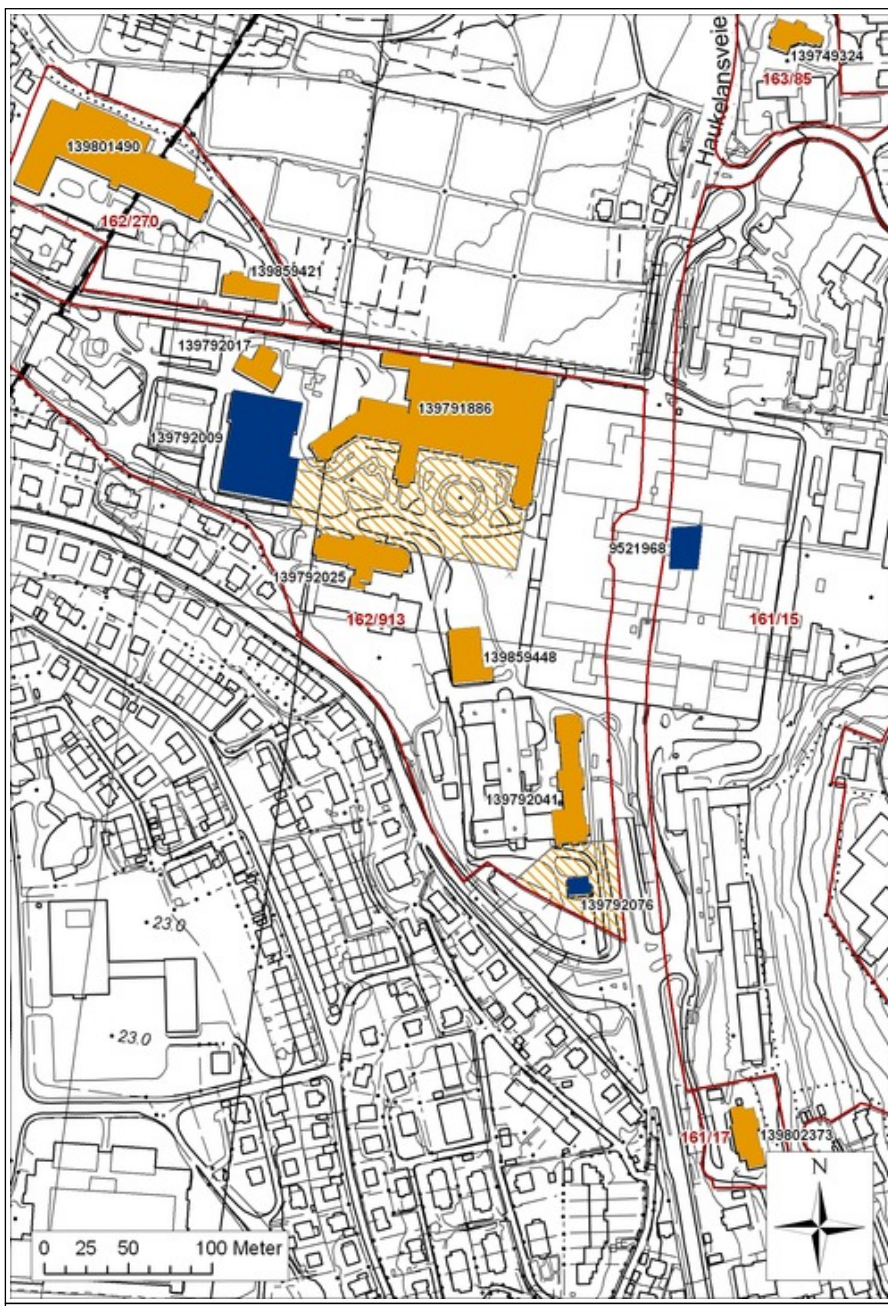

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke: Hordaland
 Kommune: 1201/Bergen
 Opprinnelig funksjon: Sykehus
 Nåværende funksjon: Sykehus
 Foreslått vernekategori:
 Totalt antall bygg: 38

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
9901222	310101 - Gamle hovedbygning	1912	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	139791886	162/913
9901223	310102 - Administrasjonsbygget	1912	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	139792025	162/913
9901225	310104 - Sentralkjøkkenet/kantine Terminal vest	1966	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	139792009	162/913
9901216	310107 - Kvinneklubben	1925	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	139801490	162/270
9901218	310109 - Overlegebolig KK	1925	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	139859421	162/270
9901219	310110 - Portnerbolig KK	1924	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	139859421	162/270
9901227	310111 - Studentbygg (gamle Gade)	1912	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	139792017	162/913
9901228	310112 - Polio-telematikkbygg	1955	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	139859448	162/913
9901232	310117 - Gamle Med. B	1907 - 1912	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	139792041	162/913
9901233	310118 - H-bygget	1912	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	139792076	162/913
9901202	310130 - Sentralblokken	1973 - 1983	Verneklasse 1, fredning	Interiør	9521968	161/15
9901210	310136 - Undervisnings-senteret	1938	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	139802373	161/17
9901215	Haukelandsbakken 2	1898	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	139749324	163/85

Vern kompleks

Formål:	Formålet er å bevare et utvalg bygg som viser historien ved et av landets største sykehus. Vernet skal sikre bygningenes utforming/arkitektur og gjenværende parkområde/uteområde.
Begrunnelse:	Vernet omfatter også gjenværende deler av opprinnelige park- og hageanlegg foran Hovedbygg, og for Kvinneklubben inklusive hage for overlegebolig. Vernet skal sikre bygninger park/hageanlegg og deres innbyrdes sammenheng og opprettholde vegetasjon/bepantning samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet. Utvalget bygninger viser representative eksempler på helsebygg fra ulike perioder av det 20. århundre. Dagens sykehus består av deler som opprinnelig har vært selvstendige institusjoner. Vernet gjenspeiler sykehuskomplekset sammensatte opprinnelse og historie. Utvalget av bygninger representerer det opprinnelig kommunale Haukeland sykehus, den statlige Kvinneklubben, den organisasjonseide Vestlandske vanføreheim samt Polio-instituttet. Utvalget beskriver viktige helse- og arkitekturhistoriske utviklingstrekk ved sykehusanlegget på Haukeland og som også er representativt for sykehussektoren generelt.
Omfang:	Vernet omfatter Hovedbygget med utvidelse fra 1924, Administrasjonsbygget (Økonomibygget) med park/uteområde, Gades institutt - nåværende studenthus, Medisin B (Epidemiologisk avd.), Isolatbrakke med tilhørende parkanlegg/uteområder, Kvinneklubben med portnerbolig, overlegebolig og tilhørende hage/parkområde, Vestlandske Vanføreheim, nåværende undervisningssenter, Polioinstituttet , Kjøkken/kantinebygg samt hovedauditorium Sentralblokk.

Beskrivelse kulturmiljø

Haukeland sykehus er betegnelsen på et større område som ble anlagt i begynnelsen av 1900 på Haukeland gård i tidligere Årstad Kommune. - Årstad Kommune ble innlemmet i Bergen i 1915.

Området omfatter i dag ca. 200 mål med sykehusbygninger både for somatiske og psykiatriske pasienter, driftsbygninger, kontorer, sykehotell, daghjem og to store fjellhaller, en som rommer Teknisk sentral og en som rommer en Miljøhall for behandling og sortering av sykehusavfall.

De første bygningen ble tatt i bruk i 1912 og virksomheten var en fortsettelse av Bergen kommunale sykehus på Engen i Bergen. Området har vært og er under kontinuerlige utbygginger, endringer og ombygginger. Den største utbyggingen i nyere tid ble foretatt i perioden 1971 - 1983 i forbindelse Haukelands utbyggingen. Da ble blant annet Norges største bygg - Sentralblokken - på 125 000 m2 oppført. I 2004 ble Teknisk sentral oppgradert som en fjernvarmesentral og kan i tillegg til å betjene Haukelandsområde også gi varme ut på fjernvarmenettet som dekker Bergensområde. Et av landets første sykehotell - Haukeland Hotell - ble åpnet i 1998.

I 2006 blir det satt i gang bygging av et nytt Laboratoriebygg som forventes innflytningsklart i 2009.

Eiendomshistorikk

Verneverdige bygg

Byggnr: 9901202
GAB nr: 9521968
Navn: 310130 -
Sentralblokken
Oppført: 1973 - 1983

Byggnr: 9901210
GAB nr: 139802373
Navn: 310136-
Undervisnings-senteret
Oppført: 1938

Byggnr: 9901215
GAB nr: 139749324
Navn: Haukelandsbakken 2
Oppført: 1898

Byggnr: 9901216
GAB nr: 139801490
Navn: 310107 -
Kvinnekliviken
Oppført: 1925

Byggnr: 9901218
GAB nr: 139859421
Navn: 310109 -
Overlegebolig KK
Oppført: 1925

Byggnr: 9901219
GAB nr: 139859421
Navn: 310110 -
Portnerbolig KK
Oppført: 1924

Byggnr: 9901222
GAB nr: 139791886
Navn: 310101 - Gamle
hovedbygning
Oppført: 1912

Byggnr: 9901223
GAB nr: 139792025
Navn: 310102 -
Administrasjonsbygget
Oppført: 1912

Byggnr: 9901225
GAB nr: 139792009
Navn: 310104 -
Sentralkjøkkenet/kantine
Terminal vest
Oppført: 1966

Byggnr: 9901227
GAB nr: 139792017
Navn: 310111 -
Studentbygg (gamle Gade)
Oppført: 1912

Byggnr: 9901228
GAB nr: 139859448
Navn: 310112 - Polio-
telematikkbygg
Oppført: 1955

Byggnr: 9901232
GAB nr: 139792041
Navn: 310117 - Gamle
Med. B
Oppført: 1907 - 1912

Byggnr: 9901233
GAB nr: 139792076
Navn: 310118 - H-bygget
Oppført: 1912

Utomhusanlegg

Elementnr:
Elementnavn: Uteområde
/hage overlegebolig KK
Beskrivelse: Plen
beplantning,
forstøtningsmur,
trappeanlegg, porter,
smijernsstakitt m.v.

Elementnr:
Elementnavn: Park
hovedbygg -admin.bygg
Beskrivelse: Plen,
gangveier,
blomsterrabatter,
beplantning, busker, store
trær, forstøtningsmur

Elementnr:
Elementnavn: Park medisin
B
Beskrivelse: Rabatter,
beplantning og gangveier.

Fra sentralblokk mot vest Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Sentralblokka fra nord Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

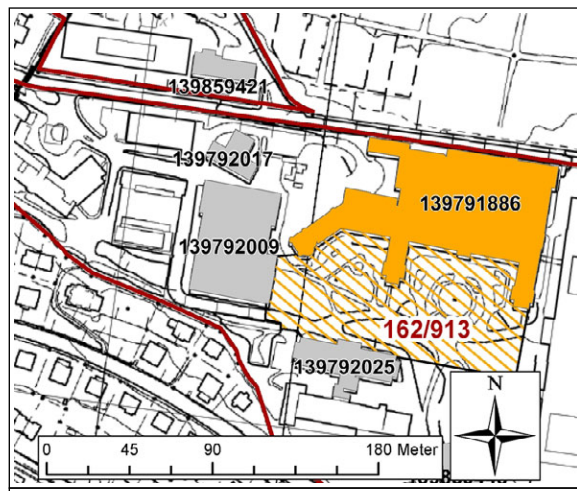
Haukelandsområdet sett fra nord Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

BYGNING 9901222 310101 - Gamle hovedbygning

Kompleks 9900113 Haukeland universitetssjukehus

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	HV Helse Bergen HF
GAB nr:	139791886
Gnr/bnr:	162/913
Oppført:	- 1912
Byggherre:	Bergen Kommune
Arkitekt:	Victor Nordan
Opprinnelig funksjon:	Helse/pleie
Nåværende funksjon:	Helse/pleie
Bygningsart:	Sykehus
Regulering:	Ikke registrert:
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Opprinnelig rektangulært hovedvolum i tre etasjer, avsluttet med tverrfløy i hver ende, malt pusset murbygg på steinsokkel. Formspråk forenkelt historisme med innslag av jugendstil. Tverrfløyene avsluttet med tårnoppbygg i 4 etg. og pyramidetak. Etasjene markert med varierende vindusutforming. Vindusomramming med stikkbue og detaljer i hogget stein. Avdempet jugendstil. Utvidelse mot vest med forlenget hovedvolum og diagonalt stilt sidefløy avsluttet med åttekantet tårn, detaljer i forenklet jugend. Tilbygg mot nord i to og en halv etasje, 1 etg som bruddsteinssokkel med pusset malt mur over, karnapper med verandaer i 2. etg., innfelt tegldetaljer i vindusfelt. Midtvolum markert med pedimenter over vinduer 2. etg. og sammenhengende takopplett 3. etg. Arker i sidepartier. Diverse utvidelser og påbygg/tilbygg med ulik utførelse og detaljering, hovedsaklig betong/murkonstruksjoner.

Sammendrag bygningshistorie

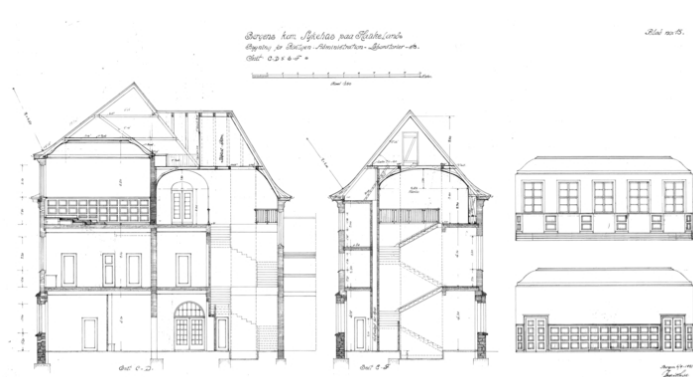
Planlegging av hovedbygget begynte i 1905, prosjektert i 1907, tatt i bruk 1912 med plass for kirurgisk avdeling og medisinsk avdeling. Utvidet mot vest i 1923. Første utvidelse mot nord i 1924 med bl.a. kontorer, laboratorium og røntgenavdeling. Senere utvidet og påbygget mot nord flere ganger, senest i 1972.

Bygningshistorikk

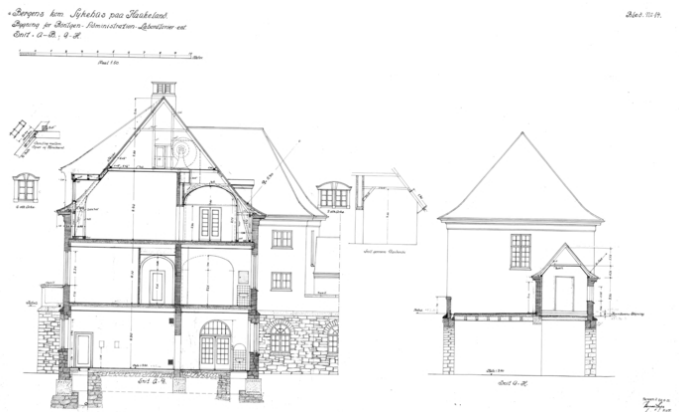
1923	Forlenget med fløy mot vest
1924	Bygg for røntgen m.v. mot nord, byarkitekt Hassel.
1972	En rekke påbygg og utvidelser gjennom årene, siste tbygg/påbygg mot nord med det s.k. rokkeringsbygget kirurgisk avdeling.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare hovedbygget som viktig eksempel på et stort somatisk sykehusbygg fra tiden kort etter 1900 med senere utvidelser. Vernet skal sikre byggets opprinnelige arkitektur med utvidelsene fra 1923 og 1924. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige vinduer, dører, materialbruk og overflater skal opprettholdes.
Begrunnelse:	Bygningen er et viktig element i et sammenhengende delmiljø fra et av landets største sykehusanlegg fra tiden kort etter 1900. Hovedbygget danner tyngdepunktet i det opprinnelige anlegget i kraft av utforming, størrelse og landskapsmessige plassering. Bygget domineres av første byggetrinn med en karakteristisk enkel pussarkitektur med klart definerte symmetriske volumer og takflater med forenklet historisme og jugend i detaljer og dekorelementer.
Omfang:	Vernet omfatter hovedbyggets eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Snittegning etc. fra 1921.

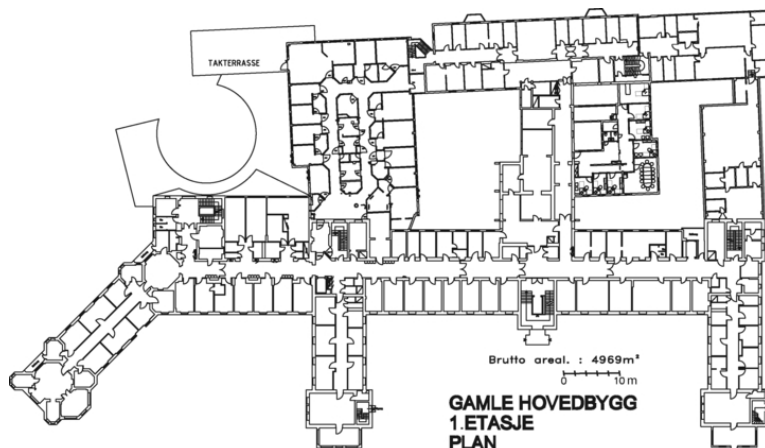
Snittegning etc. fra 1921.

BYGNING 9901222 310101 - Gamle hovedbygning

Kompleks 9900113 Haukeland universitetssjukehus

Nordfløy med røntgenavd. 1924. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Plantegning 1. etasje.

Tilbygget mot vest 1923. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Hovedbygg sett fra sentralblokka. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

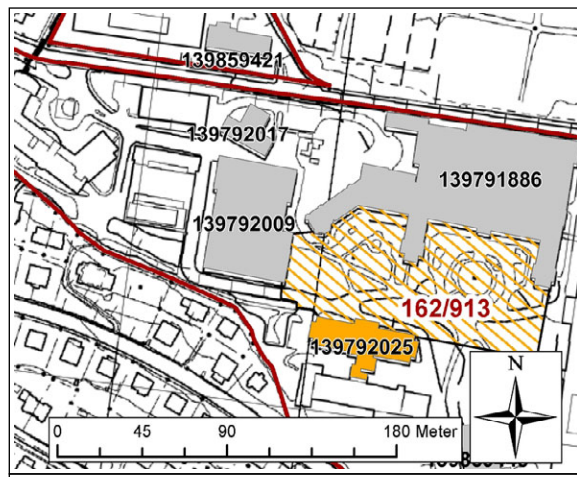
Hovedbygg mot sør. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

BYGNING 9901223 310102 -Administrasjonsbygget

Kompleks 9900113 Haukeland universitetssjukehus

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	HV Helse Bergen HF
GAB nr:	139792025
Gnr/bnr:	162/913
Oppført:	- 1912
Byggherre:	Bergen Kommune
Arkitekt:	Victor Nordan
Opprinnelig funksjon:	Helse/pleie
Nåværende funksjon:	Helse/pleie
Bygningsart:	Kontor
Regulering:	Ikke registrert:
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Rektangulært pusset og rødmalt murbygg i 2 og 3 etg, høy sokkel med råkopp, tverrstilt midtvolum 3 etg, med falskt flatbuet gavloppbygg på langsider. Formspråk forenkelt historisme med innslag av jugendstil. Etasjene markert med varierende vindusutforming. Vindusomramming med stikkbue og detaljer i hogget stein. Ventilasjonstårn på begge sidevolumer er arkitektonisk utformet som små tårn med pyramidetak og kinavipp. Skifertekket tak.

Sammendrag bygningshistorie

Bygget huset opprinnelig sykehuskjøkkenet og kontorer for direktør og forvalter. I årenes løp har bygget vært benyttet foruten kontorer, til sterilisentral og sykehusapotek.

I dag brukes bygget til kontorer foruten sykehusets trykkeri.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare Økonomibygget /Administrasjonsbygget som viktig del av et stort somatisk sykehusbygg fra tiden kort etter 1900. Vernet skal sikre byggets opprinnelige historisistisk pregete arkitektur med innslag av jugendstil. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige vinduer, dører, materialbruk og overflater skal opprettholdes.
Begrunnelse:	Bygningen er et viktig element i et sammenhengende delmiljø fra et av landets største sykehusanlegg fra tiden kort etter 1900. Økonomi /Administrasjonsbygget danner pendant til Hovedbygget, anleggets opprinnelige tyngdepunkt. Sammen danner disse to byggene vegg og omramming til parken i det sentrale sykehusområdet. Administrasjonsbygget har en karakteristisk enkel pussarkitektur med sokkel i råkopp og detaljer i hugget granitt. Bygningen har valmete takflater, og klart definerte symmetriske volumer og med forenklet historisme og jugend i detaljer og dekorelementer.
Omfang:	Vernet omfatter byggets eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Admin-bygget fra nord. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Admin-bygget fra sørøst. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

BYGNING 9901223 310102 -Administrasjonsbygget

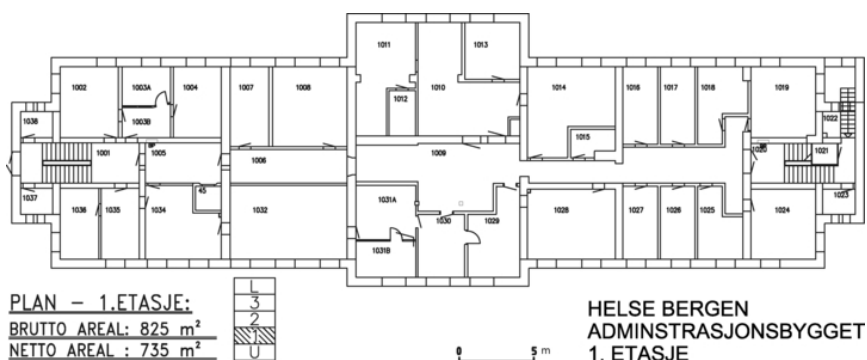
Kompleks 9900113 Haukeland universitetssjukehus

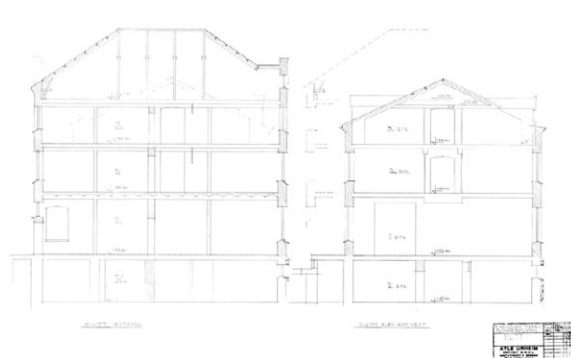
Detalj nordfasade med opprinnelige vindu. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

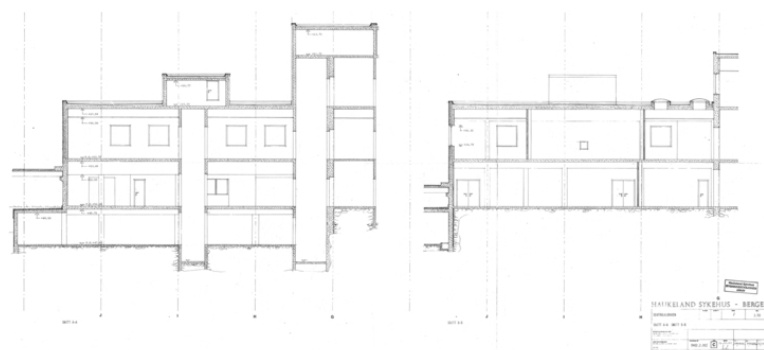
Opprinnelig rekkverk. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

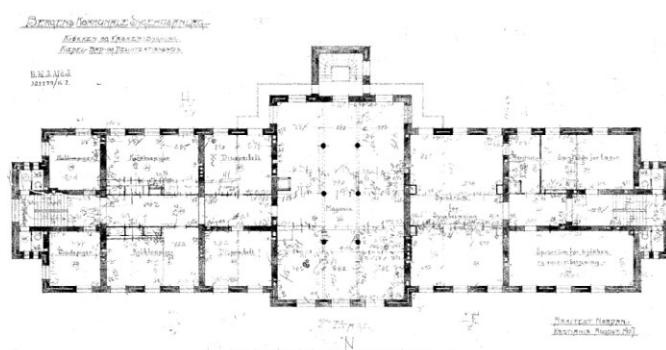
Plantegning, dagens situasjon.

Snittegning midtbygg og mot vest.

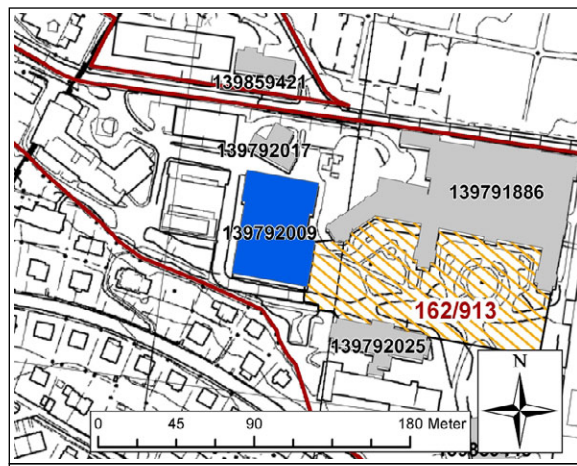
Snittegning A-A og B-B.

Plantegning 2. etasje datert 1907.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	HV Helse Bergen HF
GAB nr:	139792009
Gnr/bnr:	162/913
Oppført:	- 1966
Byggherre:	Interessentskapet Haukeland sykehus
Arkitekt:	Arkitektfirmaet Krohn & Hartvig Rasmussen
Opprinnelig funksjon:	Helse/pleie
Nåværende funksjon:	Helse/pleie
Bygningsart:	Produksjonslokale
Regulering:	Ikke registrert
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Kombinert kjøkken og kantinebygg i 2 etg. med 1 etasjes sidevolum.

Fasade hovedvolum:

Vannrette vindusbånd med stående rektangulære vinduer delt inn med loddrette betongprofiler, veggiv kledd med keramiske fliser. Lav inntrukket sokkel i speilglass i smale stålrammer.

Annen etasje hovedvolum:

Ukragende kantineareal, sammenhengende bånd med stående vinduer inndelt med loddrette aluminiumsprofiler, veggiv i grønt glass.

Sidevolum i første etasje:

Inngangsparti kantine glassdør og glassvegger. Øvrige fasader i sidevolum forblendet med bruddstein, delvis lukket., rekke med kvadratiske vinduer mot sør.

Sammendrag bygningshistorie

Kantina modernisert , publikumsarealer lite endret. Deler av fasaden kledd med svarte plater våren 2007.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare kjøkken/kantinebygget som viktig og tidstypisk eksempel på bygg fra 1960-årene med sentral økonomi og velferdsfunksjon på sykehus. Vernet skal sikre bygningens opprinnelige arkitektur. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige vinduer, dører, materialbruk og overflater skal opprettholdes. Formålet med vern av de utvalgte interiørene er å opprettholde opprinnelig rominndeling med bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer.
Begrunnelse:	Bygningen er arkitektur- og helsehistorisk viktig eksempel på svært godt bevart kjøkken og kantinebygg fra perioden, og er utført i et tidstypisk og karakteristisk formspråk. Materialbehandling og utførelse vitner om høy kvalitet og bevisst formgivning i såvel eksteriør som interiør.
Omfang:	Vernet omfatter eksteriør og innvendig inngangsparti, trappehus, publikumstoalter 2 etasje, og adkomstarealer kantine. Omfang interiørvern er vist på plantegning.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr:
Interiørnavn:
Publikumstoalter annen etasje
Beskrivelse:

Interiørnr:
Interiørnavn: Inngangsparti
trappehall og gang 2 etg.
Beskrivelse:

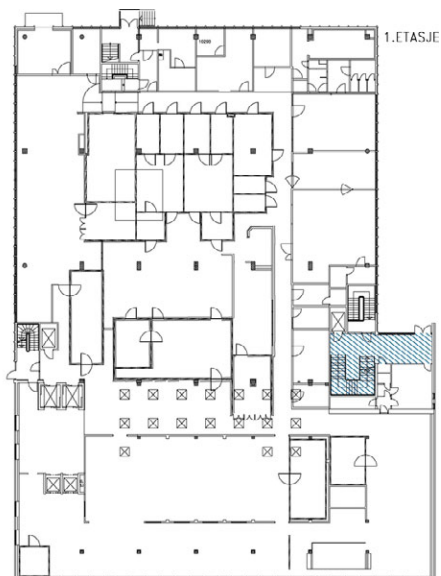

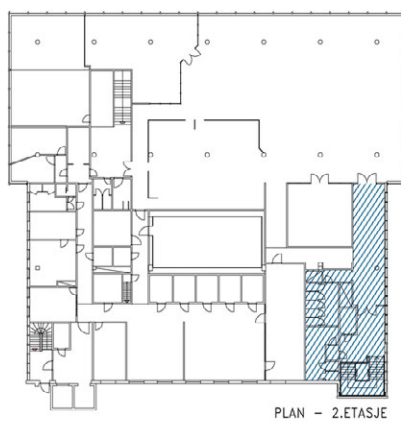
Kantina i 2. etg. markert med glass i fasaden. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Inngangsparti i skifer, sokkel i glass. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Plantegning 1. etasje.

Plantegning 2. etasje.

Detalj av fliser fasade 1. etg. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg. Opphavsrett:

Herretoalett 2. etg. kantine. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg. Opphavsrett:

Fasadedetalj med fliser og støpte profiler. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Fasade mot øst og sør skiferforblendet. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

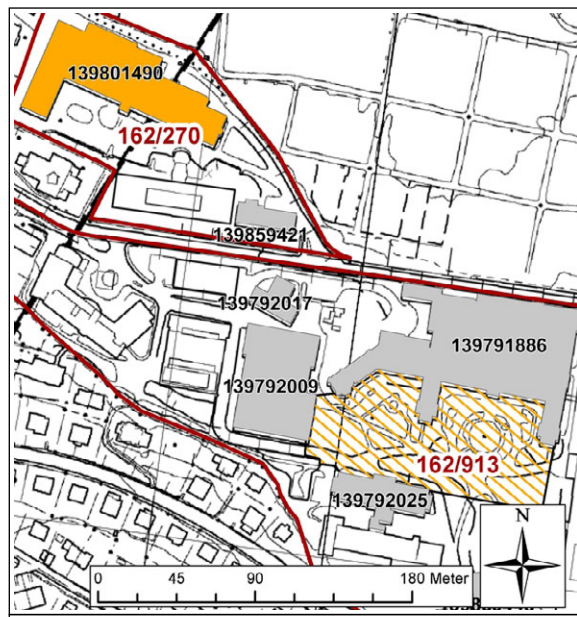
Heisdør 1. etg. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Trapp til kantine. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	HV Helse Bergen HF
GAB nr:	139801490
Gnr/bnr:	162/270
Oppført:	- 1925
Byggherre:	Staten
Arkitekt:	Nordan og Danielsen arkitekter
Opprinnelig funksjon:	Helse/pleie
Nåværende funksjon:	Helse/pleie
Bygningsart:	Sykehus
Regulering:	Regulert: Planid. 11930000 - Haukeland sykehus m/tilhørende gatenett 7/10-70.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

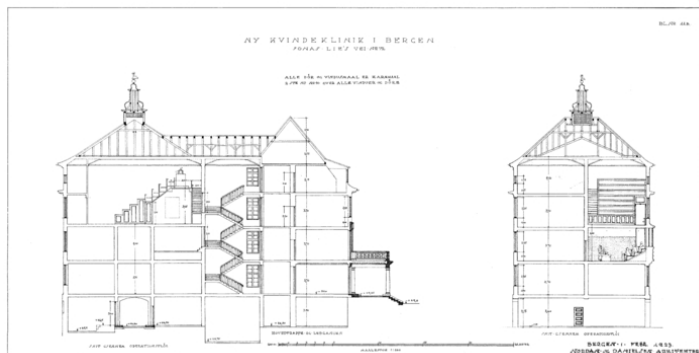
Pusset, malt vinkelformet gulhvitt murbygg i tre og ½ etg og delvis innredet loft. Hovedvolum i akse øst-vest og tverrfløy mot sør rammer inn gårds plass. Endevolumer markert med hjørnepilastre. Stående rektangulære vinduer med enkel profilert pussomramming. Inngangspartier rammet inn med hogget stein, hovedinngang midt på hovedfløy markert med søyler og veranda. Sokkel i råkopp, gesims med enkel tannsnittfrise. Kobberslåtne takopplett i loftsetasje. Formspråk viderefører den nybarokke volumbehandlingen men med nyklassisistiske detaljer. Tverrfløyer mot nord sammenbygget i flere omganger med tilbygg og utvidelser. Nyere tilbygg med glattpusset fasade, sokkeletg. markert med enkel profil, innrammete vindusåpninger, tilnærmet flatt tak.

Sammendrag bygningshistorie

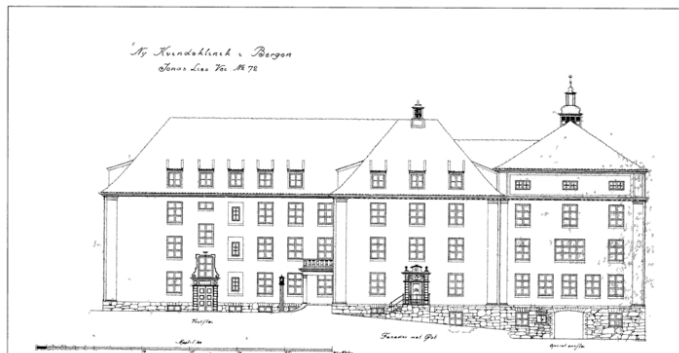
Kvinneklubben ble bygget som statlig sykehus i 1925. Opprinnelig var det sengeavdelinger i hovedfløy, personalboliger, dyrestall, fyrhus m.v i tverrfløy og operasjonsavdeling, undervisningslokaler m.v. i sidefløy mot nord. På loftet var det hybler for jordmorelever. Hybler og boliger er i dag tatt i bruk bla. til kontorer. Bygget har vært bygget om og modernisert flere ganger. Etter etablering av medisinstudiet og Universitetet i Bergen ble KK overdratt til Interessentselskapet Haukeland sykehus, et sameierskap mellom stat, kommune og fylke. Fylkeskommunen overtok sykehuset i 1972. Bygget om og modernisert innvendig sist i 1988 og 1994.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare Kvinneklubben som viktig eksempel på statlig satsing på fødselsmedisin og bedring av forhold for fødende og nyfødte tidlig i 20. århundre. Vernet skal sikre bygningens opprinnelige arkitektur. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige vinduer, dører, materialbruk og overflater skal opprettholdes.
Begrunnelse:	Kvinneklubben i Bergen har stor helsehistorisk og symbolsk betydning som klinikk og utdanningsinstitusjon for fødselsmedisin og kvinnesykdommer, og er viktig eksempel på statlig satsing på fødselsmedisin og bedring av forhold for fødende og nyfødte tidlig i 20. århundre. Bygningen utgjør hovedbygg i et opprinnelig selvstendig sykehuskompleks som også omfatter overlegebolig og portnerbolig. Til tross for senere endringer og utvidelser har hovedbygget stor grad av opprinnelighet i volum, materialer og detaljer i eksteriøret. Bygget er et dominerende element i et godt bevart sykehusanlegg fra tiden kort etter 1920.
Omfang:	Vernet omfatter bygningens eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Original snittegning.

Original fasadetegning.

Hovedinngang KK sett fra øst. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Nordfløyens nordgavl. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

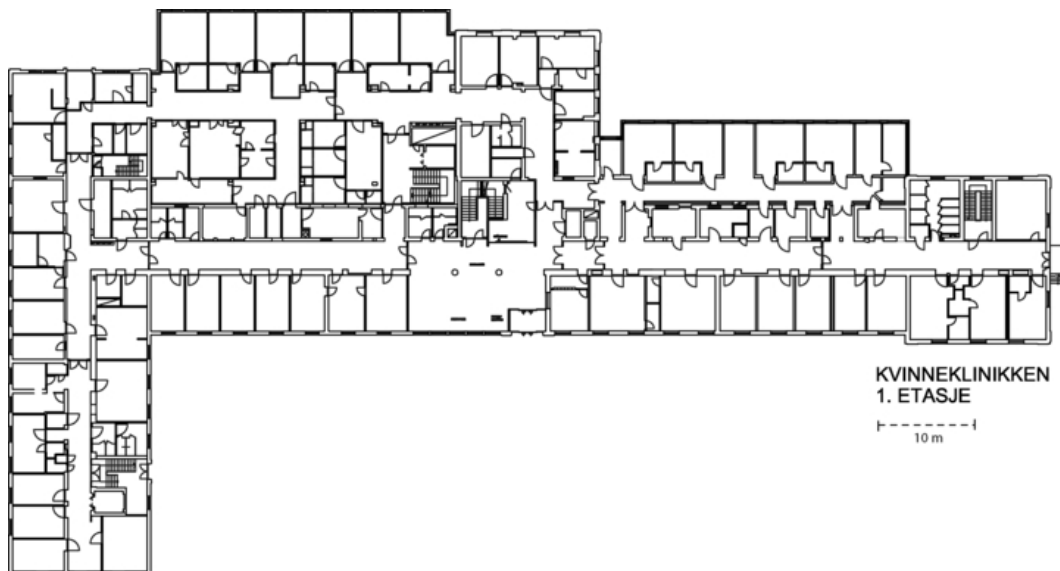
Hovedfløy mot gårds plass Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

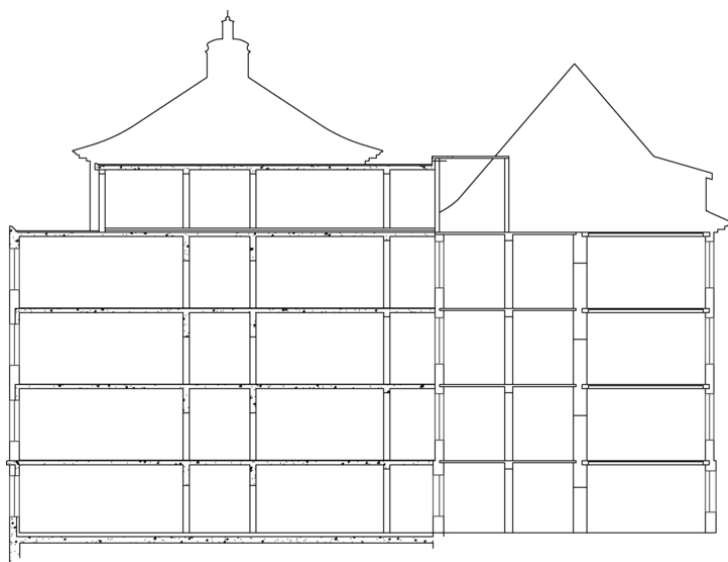
Kvinnekl. sørlfløy. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

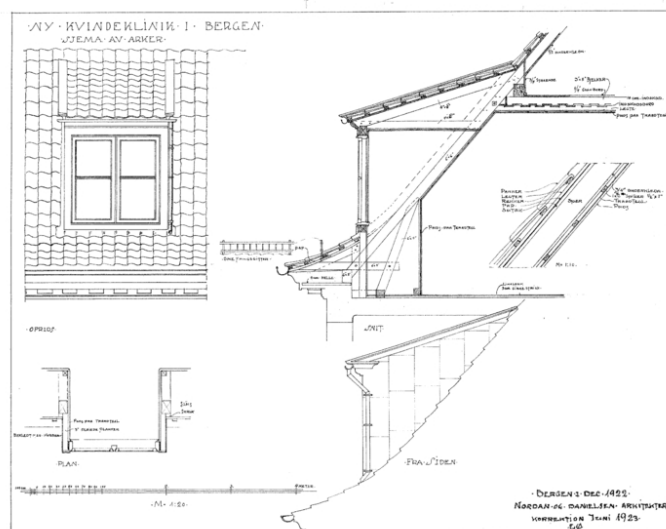
Hovedinngang KK Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Plantegning 1. etasje.

Snittegning.

Tegning av arker mv.